

ISSN 2227-2844

ВІСНИК

**ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

№ 3 (300) КВІТЕНЬ

2016

ВІСНИК

**ЛУГАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ

№ 3 (300) квітень 2016

Частина II

Засновано в лютому 1997 року (27)
Свідчення про реєстрацію:
серія KB № 14441-3412ПР,
видане Міністерством юстиції України 14.08.2008 р.

Збірник наукових праць внесено до переліку
наукових фахових видань України
(педагогічні науки)
Наказ Міністерства освіти і науки України № 793 від 04.07.2014 р.

Журнал включено до переліку видань реферативної бази даних
«Україніка наукова» (згода про інформаційну співпрацю
№ 30-05 від 30.03.2005 р.)

Рекомендовано до друку на засіданні вченої ради
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 8 від 25 березня 2016 року)

Виходить двічі на місяць

ЗМІСТ

СИСТЕМА ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

1. Білик О. М. Підвищення якості підготовки іноземних студентів у контексті професійної соціалізації в освітньо-культурному середовищі вищого навчального закладу.....	6
2. Горобець Л. В., Алексєєва К. І. Підготовка студентів до впровадження в навчальний процес початкової школи здоров'язбережувальних технологій.....	14
3. Докучасва В. В. Проектувальна компетентність як результативний складник якості підготовки майбутніх фахівців освіти.....	21
4. Жубрид С. М. Загальнодидактичні та інноваційні технології навчання у початковій школі.....	31
5. Краснова Н. П. Тестування як засіб внутрішньоуніверситетського моніторингу якості знань студентів.....	41
6. Курило В. С., Савченко С. В. Досвід упровадження науково-дослідної теми «Моніторинг якості навчального процесу у вищих навчальних закладах України» у Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка.....	52
7. Лаппо В. В. Технологія залучення творів кіномистецтва у процес виховання духовних цінностей студентів ВНЗ.....	60
8. Михайлова А. О. Некоторые аспекты интонационной работы в курсе сольфеджио.....	67
9. Питецька Н. І. Використання новітніх інформаційних технологій у навчальному процесі вищих навчальних закладів.....	73
10. Попова Л. О. Особливості засвоєння правил мовленнєвого етикету студентами нефілологічних спеціальностей.....	78
11. Садикова В. А., Кутєпова Л. М., Тимєрбулатова П. Р. Использование новых педагогических технологий в профессиональной подготовке будущих специалистов.....	83
12. Сич Т. В. Тематика магістерських досліджень спеціальності «Управління навчальним закладом».....	89
13. Спіріна Т. П., Качан А. В. Готовність майбутніх фахівців соціальної сфери до використання інноваційних технологій у професійній діяльності.....	97
14. Чепіга І. В. Щодо гнучких педагогічних технологій навчання студентів у ВНЗ, розроблених в українській педагогіці на рубежі XX-XXI століття.....	104

Sych T. The Themes of Master's Studies in "Management of an Educational Institution" Specialty

Relevance of the article is caused by the necessity of improving the quality of research at different levels, including the level of master's studies, due to the fact that it is an effective procedure to improve the quality of higher education.

The article uncovers the problem of relevance in master's studies themes as one of the main requirements for scientific research. Normative documents, which defined the priority directions of scientific research, are considered. Compliance master's studies themes of students of Master specialty 8.18010020 "Management of an educational institution" of the Department of government service, administration and management to current requirements, priority trends of research in pedagogy and contemporary trends in management of education are analyzed. It is determined that problems of strategic and tactical levels of the management of educational institution, which are appropriate to magistracy's specialty, connected to a certain scientific or scientific and practical problem of the department and take into account current priority ways of research of pedagogical sciences in Ukraine, should be considered in a scientific way.

Key words: priority research ways, relevance, themes of master's studies, management of an educational institution.

Стаття надійшла до редакції 03.02.2016 р.

Прийнято до друку 25.03.2016 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Хриков Є. М.

УДК 37.147

Т. П. Спіріна, А. В. Качан

**ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ
СФЕРИ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

Процеси глобалізації, інформатизації, демократизації, гуманізації, становлення ринкових відносин є чинниками глибокого оновлення змісту та структури діяльності всіх соціальних інституцій, у тому числі й навчальних закладів. У системі вищої освіти відбуваються якісні перетворення, обумовлені соціально-економічними, політичними та соціокультурними процесами в Україні. Висока якість професійної підготовки майбутнього фахівця, а саме, сформованість у нього загальних і професійних компетенцій - мета сучасної освіти.

Наразі, соціокультурна ситуація актуалізує питання підготовки кваліфікованого фахівця, котрий вільно володіє своєю професією,

здатного до ефективної роботи зі спеціальності на рівні світових стандартів, готового до постійного професійного удосконалення. Це підвищує вимоги до навчально-виховного процесу у вищій школі, яка готує спеціаліста як фахівця нової генерації, що відповідає європейському стандарту професійної підготовки.

Проблеми професійної підготовки майбутнього фахівця соціальної сфери приділяли свою увагу такі науковці, як: О. Безпалько, Р. Вайнола, Н. Заверіко, А. Капська, Л. Мішик.

Питання реформування системи вищої освіти, що має відбуватися, насамперед, на принципах демократизації та антропоцентризму, гармонізації інтеграційних і деінтеграційних процесів досліджували Б. Вульфсон, О. Джуринський, Н. Ничкало, І. Курдюмова, Р. Пахопінський.

У роботах сучасних вітчизняних науковців висвітлено питання управління якістю освіти (В. Андрушенко, І. Зязюн, В. Огнев'юк С. Сисоєва).

Незважаючи на значну кількість наукових праць щодо різних аспектів професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери, дослідження готовності майбутніх фахівців соціальної сфери до використання інноваційних технологій у професійній діяльності потребує подальшого ґрунтовного вивчення.

Впровадження інноваційних технологій дає змогу докорінно змінити та вплинути на ефективність професійної діяльності фахівця. Майбутні фахівці соціальної сфери відчувають потребу у впровадженні таких методик, які б допомогли в реалізації особистісного підходу у професійній діяльності й впровадженні сучасних соціально-педагогічних технологій.

Інноваційний освітній продукт має впроваджуватись поступово, починаючи із знайомства з власне ідеєю, концепцією, розробкою, метою та виклику зацікавленості до неї, що виступає потужним механізмом у створенні мотивації роботи з новим [1, с. 25]. Але, на нашу думку, лише цього буде замало, оскільки мотивація викликає бажання, потребу до процесу впровадження, але не готовність. Готовність, як результат, забезпечується здатністю фахівця ввести інновацію. А здатність є діяльнісною характеристикою особистості та має інтегративний характер. Отже, шлях до впровадження інноваційної технології проходить через формування мотивації та здатності до впровадження.

Здатність до впровадження інноваційних технологій формується через осмислене розуміння механізму її застосування в практичній діяльності [5, с. 20].

В Україні сьогодні надзвичайно швидко зростають темпи поширення адиктивної поведінки підлітків та молоді. Вагомий вплив на формування особистості підлітка справляє його оточення, а особливо, компанія, однокласники та друзі. Головне завдання гуманного суспільства та демократизації освіти передбачає забезпечення молоді

безпечного мікросередовища, створення умов для вільного розвитку, захист від негативних впливів соціуму, що провокують виникнення залежності від психоактивних речовин. Саме тому, на нашу думку, необхідно формувати готовність майбутніх фахівців соціальної сфери до впровадження нових підходів у роботі з підлітками та молоддю.

Питання профілактики адиктивної поведінки завжди займало важливу роль у соціально-педагогічній роботі з молоддю (В. Бітенський, Б. Братусь, Д. Колесов, С. Кулаков). Отримало свій розвиток дослідження технологічних аспектів профілактики адиктивної поведінки у розробках Т. Андрєєвої, К. Красовського, І. Сомової, Т. Яценко. Аналіз раніше проведених досліджень профілактики вживання психоактивних речовин серед підлітків, вказує на те що профілактична діяльність організовується переважно стихійно й представлена тематичними лекціями окремих спеціалістів, проте, як показує практика, такий підхід не відповідає основним вимогам профілактичної діяльності через відсутність послідовності, перманентності та врахування реальної ситуації [8, с.79 – 83].

Для того, щоб майбутній фахівець соціальної сфери був готовий до впровадження інноваційної діяльності йому потрібно розвивати свою гнучкість, бути відкритим до всього нового, мати відкрите мислення, цікавитись всіма новинками, що розробляються, не боятися впроваджувати інновації, не застрягати на тому, що вже є, а йти вперед.

І. Дичківська розглядає структуру готовності до інноваційної соціально-педагогічної діяльності майбутніх фахівців як сукупність мотиваційного, когнітивного, креативного, рефлексивного компонентів, які взаємообумовлені та пов'язані між собою [3].

Мотиваційний компонент готовності до інноваційної соціально-педагогічної діяльності, на думку І. Дичківської, передбачає усвідомлене ставлення майбутніх фахівців соціальної сфери до інноваційних технологій та їх ролі у розв'язанні актуальних соціальних проблем. Показниками мотиваційного компонента готовності до інноваційної діяльності є пізнавальний інтерес до інноваційних технологій.

Когнітивний компонент об'єднує сукупність знань фахівця про суть і специфіку інноваційних педагогічних технологій, їх види та ознаки, а також комплекс умінь та навичок із застосування інноваційних технологій у структурі власної професійної діяльності, пов'язаний із готовністю до дослідницької діяльності. Його характеризують обсяг знань, стиль мислення, сформованість умінь і навичок спеціаліста.

Креативний компонент реалізується в оригінальному розв'язанні соціально-педагогічних завдань, в імпровізації, експромті; виявляється через відкритість щодо інновацій; гнучкість, критичність мислення; творчу увагу. Його важливість породжена творчим характером інноваційної діяльності.

Рефлексивний компонент характеризує пізнання й аналіз фахівцями власної свідомості та діяльності. Реалізується цей компонент через такі

рефлексивні процеси, як саморозуміння й розуміння іншого, самооцінювання й оцінювання іншого, самоінтерпретація й інтерпретація іншого.

Зі зміною суспільства, його умов має і змінюватись соціальна сфера й відповідати сучасним запитам та умовам, в яких ми знаходимось. Саме тому майбутні фахівці соціальної сфери мають бути готові та відкриті до інноваційної діяльності.

Готовність до інноваційної діяльності – це особливий особистісний стан, який передбачає наявність у фахівця соціальної сфери мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами і засобами досягнення професійних цілей, здатності до творчості і рефлексії. Готовність до інноваційної діяльності є передумовою ефективної діяльності майбутнього фахівця, максимальної реалізації його можливостей, розкриття творчого потенціалу [2].

Успішність інноваційної діяльності передбачає, що спеціаліст усвідомлює практичну значущість різних інновацій у системі освіти не лише на професійному, а й на особистісному рівні.

Готовність фахівця соціальної сфери до інноваційної діяльності визначають за такими показниками: усвідомлення потреби запровадження інновацій у власній практиці; інформованість про новітні технології соціальної сфери, знання новаторських методик роботи; зорієнтованість на створення власних творчих завдань, методик, налаштованість на експериментальну діяльність; готовність до подолання труднощів, пов'язаних зі змістом та організацією інноваційної діяльності; володіння практичними навичками освоєння соціальних інновацій та розроблення нових [3].

Аналізуючи необхідність впровадження інновацій у соціальній сфері, необхідно визначитись в їх спрямованості. Спрямованість інновацій завжди предметна, оскільки вона, навіть маючи теоретичний характер, покликана вирішувати завдання, пов'язані з вдосконаленням системи освіти та професійної діяльності.

Спрямованість інновацій в соціально-педагогічній діяльності може розглядатися, як оновлення; вдосконалення; підтримка; компенсація тощо.

Саме тому, аналізуючи досвід впровадження інноваційних технологій фахівцями соціальної сфери, можна визначити певні підходи до організації профілактичної роботи:

1. Підхід виховання протидії наркотику - спрямованість на розвиток соціальних навичок.
2. Підхід надання альтернативи - створення та розвиток альтернативних програм для молоді, у яких можна реалізувати своє прагнення до ризику, пошуку гострих відчуттів, підвищену поведінкову активність.
3. Підхід впливу однолітків та соціального оточення - в профілактичній роботі беруть участь сім'я й друзі, як важливі для підлітка люди.

4. Підхід зміцнення здоров'я - сприяє вмінню робити особистий вибір та розвиває соціальну відповідальність за своє здоров'я, позначає процес пристосування особистості до навколишнього середовища [6].

Розробляються та впроваджуються нові освітні програми й соціально-педагогічні технології, що спрямовані на формування у підлітків ціннісного ставлення до свого здоров'я й здорового способу життя: Національна програма «Сприяння просвітницькій роботі «рівний-рівному» серед молоді України щодо здорового способу життя», Комплексна програма формування навичок здорового способу життя в дітей і підлітків (за проектом «Діалог»).

Проаналізувавши, сучасні вітчизняні програми з профілактики вживання психоактивних речовин підлітками можна визначити їх три основні типи: інформаційні програми; тренування навичок соціальної адаптації; актуалізація особистісних ресурсів. Усі вони спрямовані на зниження попиту щодо вживання психоактивних речовин і покращення показників здоров'я [7, с. 47].

Проте, на нашу думку з активним розвитком інформаційного суспільства, Інтернет технологій та соціальних мереж, вплив негативних факторів на підлітків стає сильнішим [4, с. 48].

Саме тому необхідно змінювати стратегію профілактичної роботи, шукаючи нові методи позитивного впливу на формування їхніх ціннісних орієнтацій. Очевидно, що майбутні фахівці соціальної сфери повинні володіти арсеналом певних знань, умінь і навичок для того, щоб навчити підлітків поведінковим моделям, які знадобляться в житті. Складність полягає у тому, що неможливо сказати, що теперішня поведінкова модель гарантуватиме підліткам успіх і здоров'я завтра, тому що невідомо, які вимоги висуне їм соціальне середовище. Виникає необхідність, навчити майбутніх фахівців використовувати інноваційні стратегії профілактики, виходячи із ситуації, яка складається на сьогоденній момент [6, с. 111].

Мета особистісно-орієнтованого підходу в професійній підготовці майбутніх фахівців зосереджена на формуванні професійних якостей спеціаліста через розвиток здібностей, самосвідомості, самооцінності якостей суб'єкта професійного навчання, його самоорганізації тощо.

Загальна мета застосування гуманістичного підходу у підготовці фахівців соціальної сфери зосереджена на гармонійному розвитку особистості і передбачає формування гуманних рис особистості та гуманного характеру стосунків між учасниками професійної діяльності. В цьому напрямку розробляються інноваційні технології, які спрямовані на формування комунікативних умінь, ціннісних орієнтирів тощо. Динамічна характеристика гуманістичного виховання пов'язана з поняттями саморозвитку, самореалізації, що обумовлює цільову спрямованість та змістову обумовленість інновацій в межах цього підходу.

На підготовці майбутніх спеціалістів, зокрема, фахівців соціальної сфери, відображається процес утворення інноваційних цілей, пов'язаних з тенденціями інноваційного процесу у вищій школі. Визначальна спрямованість у підготовці, яка орієнтує на якісну освіту, передбачає розробку нових теорій, концепцій, підходів до навчально-виховного процесу у вищій школі.

Список використаної літератури

1. Волощук І. С., Євтух М. Б. Проблеми якісної вищої освіти / І. С. Волощук, М. Б. Євтух // Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології [Вища освіта України № 3 (додаток 1) 2009 р.]. – К. : Гнозис, 2009. – С. 24 – 26.
2. Грабовська Т. І. Інноваційний розвиток освіти: особливості, тенденції, перспективи / Т. І. Грабовська, М. І. Талапканич, В. В. Химиньш. – Ужгород, 2006. – 232 с.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навч. посіб. / І. М. Дичківська. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.
4. Звіт з моніторингу та оцінки пілотної моделі, спрямованої на відпрацювання системи надання профілактичних послуг підліткам груп ризику та підліткам, уразливим щодо інфікування ВІЛ в м. Києві – К. : Укр. ін-т соц. дослідж. ім. О. Яременка 2013. – 48 с.
5. Козлова О. Г. Підготовка вчителя до інноваційної діяльності в системі післядипломної освіти : Автореферат кандидатської дисертації / Олена Григорівна Козлова. – К., 1999. – 20 с.
6. Нагорна А. М. Профілактика наркоманії серед підлітків: навч. посіб. / А. М. Нагорна, В. В. Беспалько. – Видання 2-е, доповнене – Кам'янець-Подільський : Абетка-Нова, 2003. – 184 с.
7. Топчій І. В. Робота школи з профілактики вживання учнями психоактивних речовин: стратегії, технології : [навч.-метод. посіб.] / І. В. Топчій, Т. Є. Федорченко. – Черкаси : Чабаненко Ю., 2009. – С. 41 – 84; 81 – 94; 136 – 169.
8. Усенкова Е. В. Деструктивные изменения личности в генезисе аддиктивного поведения подростков / Е. В. Усенкова // Апробация : научно-практический журнал. - Махачкала, 2013. - № 6 (9). - С. 79 – 83.

Спіріна Т. П., Качан А. В. Готовність майбутніх фахівців соціальної сфери до використання інноваційних технологій у професійній діяльності

У сучасному соціокультурному просторі в умовах становлення нового ринку праці особливу значущість набуває виховання відповідальної, ініціативної, творчої особистості, яка спроможна реалізувати власні життєві цінності. Соціальні перетворення, що відбуваються в Україні під впливом соціально-економічних реформ, призвели до зміни багатьох соціально-педагогічних орієнтирів. Професіоналізм майбутнього фахівця соціальної сфери залежить від здатності до самостійного інтелектуального вдосконалення, творчого ставлення до процесу власного навчання та виховання в умовах постійно змінного світу, який удосконалюється.

Сьогодні фахівці відчувають потребу у впровадженні сучасних соціально-педагогічних технологій, які б допомогли в реалізації особистісного підходу до клієнта та вплинути на ефективність соціально-педагогічної діяльності.

Використання інноваційних технологій у професійній діяльності потребує знання методичних прийомів, принципів організації, особливостей використання й аналізу соціально-педагогічного досвіду, зокрема, у соціальній сфері.

Ключові слова: готовність, здатність, інновації, інноваційні технології, фахівець соціальної сфери.

Spirina T. P., Kachan A. V. Готовность будущих специалистов социальной сферы к использованию инновационных технологий в профессиональной деятельности

В современном социокультурном пространстве в условиях становления нового рынка труда особую значимость приобретает воспитание ответственной, инициативной, творческой личности, способной реализовать собственные жизненные ценности. Социальные преобразования, происходящие в Украине под влиянием социально-экономических реформ, привели к изменению многих социально-педагогических ориентиров. Профессионализм будущего специалиста социальной сферы зависит от способности к самостоятельному интеллектуальному совершенствованию, творческого отношения к процессу собственного обучения и воспитания в условиях постоянно меняющегося мира, который совершенствуется.

Сегодня специалисты испытывают потребность во внедрении современных социально-педагогических технологий, которые могут помочь в реализации личностного подхода к клиенту и повлиять на эффективность социально-педагогической деятельности.

Использование инновационных технологий в профессиональной деятельности требует знания методических приемов, принципов организации, особенностей использования и анализа социально-педагогического опыта, в частности, в социальной сфере.

Ключевые слова: готовность, способность, инновации, инновационные технологии, специалист социальной сферы.

Spirina T., Kachan A. Readiness of the Future Social Professionals to Use Innovative Technologies in Professional Activity

In today's sociocultural space under conditions of a new labor market training acquires a special significance responsible, proactive, creative person who is able to realize their own values. Social transformation taking place in Ukraine under the influence of socio-economic reforms have led to many changes in the socio-pedagogical orientation. The professionalism of the future expert of social sphere depends on the ability of independent intellectual

improvement, creative approach to the process of their own education and training in a constantly changing world that is evolving.

Today, experts feel the need for the introduction of modern social and pedagogical techniques that would help in the realization of personal approach to client and affect the efficiency of social and educational activities.

Social and educational activities, recently enriched by new forms of teaching that allow to intensify the educational process in high school. Future specialists as professionals with a high innovative potential, defined as a set of socio-cultural and creative personality characteristics, demonstrate the willingness to improve the social and educational activities.

In the innovative potential of social experts also included the desire and opportunity to develop their interests and ideas, unconventional look to solve the problems that arise, take creative and innovative approaches in implementing professional activities

Among the innovative social and educational technology, isolated those that are personally oriented, reflexive, dialogical basis and are sold through the direct influence of the social environment.

Using innovative technologies in professional activity requires knowledge of teaching methods, principles of organization, features the use and analysis of socio-educational experience, particularly in the social sphere

Key words: readiness, ability, innovation, innovative technology, expert social.

Стаття надійшла до редакції 15.02.2016 р.

Прийнято до друку 25.03.2016 р.

Рецензент – д.п.н., проф. Безпалько О. В.

УДК 378.091.2

І. В. Ченіга

ЩОДО ГНУЧКИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У ВНЗ, РОЗРОБЛЕНИХ В УКРАЇНСЬКІЙ ПЕДАГОГІЦІ НА РУБЕЖІ ХХ-ХХІ СТОЛІТТЯ

Вона заявлена і поставлена у самій назві статті та пов'язана з тими процесами, що відбуваються наразі в українській педагогіці.

Концепція гнучких педагогічних технологій, особливо монопредметних, є принципово новою, яка розробляється в українській педагогіці в працях Б. Коротяєва та співавторів Є. Гришина, О. Устенко, а також його учнів В. Андросюка, О. Гохберг, В. Топольського, які захистили кандидатські дисертації з цієї проблеми [1; 4; 5].

Мета статті – викликати в читача-педагога, незалежно від посади, жвавий інтерес до інноваційних технологій у навчанні та пробудити